

HOL SZORÍT A CIPŐ?

Mégsem zár be újabb javítóműhelyt a cipészek szövetkezete

Egy egész ország tárgyalja válogatott mérkőzések előtt, hogy mennyi a csapat átlagéletkora. Azt azonban csak nagyon ritkán beszél meg az emberek, hogy mennyi lehet az átlagéletkora Szegeden a cipészeknek. Csak arra figyelnek fel, hogy innen is, onnan is eltűnik egy-egy ismert arc, s ha kérdik, az a válasz: nyugdíjba ment. Hiába, úgy szoktuk meg, hogy a cipészek általában idősebb emberek, akikről azt hitük, hogy jobban már nem is fognak megöregedni.

Nyugdíjasok ktsz-e

Nemrégiben egy tanácsülésen jelentette be az Április 4. Cipő és Papucs-készítő Ktsz képviselője, hogy nagy gondban vannak, mert a javítóműhelyekben dolgozók átlagéletkora — most tessék jól megkapaszkodni — 55 év. Tíz éve már, hogy nem tudnak szerződetni utánpótlásnak valót, mert bizony nem nagyon divatos szakma a cipőjavítóké.

Öt évvel ezelőtt 55 cipészt foglalkoztatott a szövetkezet mint javítót, 23-at mint méretest (tehát olyat, aki megrendelőknél dolgozik). Ma 38 javítójuk és 9 méretesük van — aki nem nyugdíjas. Jövőre ismét öten-hatan mennének nyugdíjba, ami lassacskán a csődöt jelentheti a javító-méretes szolgáltatásban. Hiszen lényegében öt éven belül szinte az egész létszám nyugdíjasokból fog állni, akik csak azért dolgoznak, mert egyelőre szükség van a cipőjavításokra. Ilyen „nyugdíjas” részlegük is van már: a József Attila sugárúti, a 15-ös.

Gebin és gépek

A város eközben nemcsak hogy igényt tartana munkájukra, de szeretné, ha több helyen nyitnának javító-részleget. Például Tárjánban, ahol négy cipésznek való munka is akad. A szövetkezet vezetősége ezért távlati terveken dolgozik, olyanokon, amelyek megoldják a jövő problémáit is. A terv valóban megfelel az új idők követelményeinek: három-négy nagyobb részleg köré tömörítik a kisebb műhelyeket.

Az alapvető nehézség az, hogy segédmunkás, betanított munkás akadna, de a cipőjavítás jelenleg nagy szakértelmet igényel, azt tehát, hogy a műhelyekben dolgozók mind azonos tudású, minden részműveletet ismerő cipészek legyenek. A jövő azonban az olyan nagy műhelyeké, amelyekben csak az irányítók a polihisztor adottságokkal megáldott mesterek, de a javítási munkát gépek végzik a részműveletekre betanított munkások keze alatt.

Az ipari vásáron Budapesten most mutattak be ilyen osztrák és német — keresztülzögező, varró, csi-szoló, sarokfelszögező — gépeket. A kisebbek 300–400 márkába kerülnek, a nagyobbak, az univerzálisabbak 4–5 ezer márkába. Ezek természetesen csak az összevont, nagy részlegekbe kerülnének, ahol 10–15-en dolgoznak majd. A kisebbeket, ahol elböldögöl egy-egy ember is, a tervek szerint gebinbe adják.

Cipész és suszter

Jóllehet a cipőjavítást még ma is dotálja az állam, már most is veszteséges, ebben az évben főként a létszámcsökkenés miatt. A szövetkezet múlt évi 56 millió forintos termeléséből csak kétféle forint volt a mintegy tizenöt részleg részesedése. S ha figyelembe vesszük azt is, hogy a

jobbán kifizetendő cipőgyártás is munkaerő-gondokkal küszködik, akkor nagyon is meg lehet érteni az Április 4. ktsz dilemmáját, hogy miként oldhatná meg leg-gazdaságosabban ezt a problémát.

A cipészszakma, sajnos, sok másikkal együtt nem tartozik a népszerűek közé. Bármennyire is távol már az az idő, amikor a papák rosszul tanuló fiukat ezzel ijesztgették: ha nem tanulsz, suszternek adlak! — ma is kísért még a régi elfoglaltság. Pedig — ahogy a végzős kisdíjakat is próbálják tájékoztatni — sem a munka, sem a kereset szempontjából nem hasonlít ma a cipészi tevékenység a régire. Már vannak a tágasabb műhelyekben segítő-kész gépek is, a kereset pedig átlagosan 1850 forint. Sőt, igazat lehet adni Gacsó Lajosnak, aki a vezetőség megbízásából a hálózat korszerűsítésnek tervét kidolgozta, hogy ha továbbra is így csökken a szakemberek száma, akkor néhány év múlva többet lehet itt keresni, mint tévéjavítással. Hiszen már ma is vannak, akik közel háromszáz forintot keresnek havonta.

Megnehezítette eddig a dolgukat az is, hogy nyugdíjaik csak hateraz forintot kereshettek, ha tehát ennyit — hiszen munka volt elég — összeszedtek az év első felében, akkor tovább

nem alkalmazhatták őket. Azóta kijött az új, a szolgálatokat, javítókat „rehabilitáló” nyugdíjrendelet, de — balszerencse a szerencsében — csak úgy engedélyezik, hogy a nyugdíjas alkalmazott tizenkétzetet is megkeressen, ha — úgy mond — „telephelyen kívül dolgozik”. Egyelőre tehát megint arra várnak, hogy — mivel dolgozók csak telephelyen dolgozhatnak, el-lentében a szerelőkkel —, a törvényalkotó számukra is méltányosan alkalmaz-zák.

A cipőjavításokra — még a mai egyszer-kétszer javítható szezoncipők korában is — szükség van. A szövetkezet jó úton jár, hogy a lakosság érdekeit szem előtt tartva, a hálózat korszerűsítésével oldja meg a rábízott feladatokat. Az azonban így sem ártana, ha többet tennének a szakma népszerűsítéséért, hogy legyen utánpótlás, hiszen nyugdíjasokkal sem lehet sokáig megoldani mindent, s arra is szükség lenne, hogy a hasonlóan népszerűtlen szakmákról többet tudjanak a fiatalok. Azt például, hogy a suszter manapság már nem marad a kaptafánál, ugyanúgy gépekkel fog dolgozni, mint az esztergályos, a textil-munkás, vagy a Videoton gyár fehérköpenyes szerelője.

Veress Miklós

Az elefánt és egér

Két amerikai tudós — Dobbins és MacMallen — éveken át folytatott megfigyeléseket és kísérleteket az állatok intelligenciájával kapcsolatban. Vizsgálataik eredményeképpen felállították a rangsort is. Így fest az állatok intelligencia-fok szerint elkészített listája: Majom, róka, mosómedve, ser-

tés, kutya, juh, kecske, madarak, patkány, nyúl, macska, ló, tengeri malac, teknősbéka.

A tudósok véleménye szerint az elefánt kivételes emlékezőtehetségéről kialakult vélemény erősen túlzott. Az elefánt intelligenciája szerint elkészített listája: Majom, róka, mosómedve, ser-

Nincs megállás a földeken

Alkatrész-, gumihány nehezíti a munkát

A szegedi járás közös gazdaságaiban és szakszövetkezeiben egyaránt nagy gond most; időben földbe kerüljön a fűszerpaprika-palánta. Mindenütt szorgoskodnak és gondosan szervezték meg a tavaszi munkát. Nehezíti a helyzetet, hogy minden faluból többen járnak naponként a gátra, harcolni a folyóval, másrészt pedig a mezőgazdaság így is „késésben van” egy hónapot. Ahol csak lehet, bevonták a családtagokat is a munkába, hosszú műszakokat tartanak, nincs megállás hétköznap, ünnepnap sem.

A zákányszéki Homokkultúra Szakszövetkezetben a belvíz jelentős károkat okozott. Az összterület 17–20 százaléka pusztult ki a növény, így a 130 hold gabona helyett is ezekben a napokban kerül földbe a silókukorica. Az idén összesen 830 holdon vetnek főtvetű és silókukoricát a háztájival együtt, Martonvásári 1-est, és 602-es fajtát. A főtvetű kukorica már korábban a földben pihen, a silókukoricával is végeznek egy-két nap alatt. Tart 42 holdon a lucerna betakarítása. Jó termést várnak, kazlazzák és szárítják. A legnagyobb munkát most a fűszerpaprika-palánták kirakása kívánja, 120–150 tag dolgozik naponta a pénzes növényvel. Összesen 90 holdon lesz, 15 hold közös művelésű. A szőlő-gyümölcsösben tart a második permetezés. Az őszibarackosuk nem szenvedett jelentősebb vízkárt, jó termékpességek a fák és jó termést várnak a homok kincseiből. A szőlőben két nap múlva kezdődik a második permetezés. A szakszövetkezetből naponta 200-an járnak el a gátra. Segítenek a rőszkei Kossuth Tsz-nek is, hiszen a rőszkei gazdaközösség jószágállománya egy részét ide szállították.

Rúzsán az elmúlt évben egyesült a Napsugár Termelőszövetkezet a Juhász Gyula Tsz-szel. Az újjászülött nagybirtok 6500 holdnyi területtel rendelkezik, amelyből 5657 hold közös műve-

lésű. Itt is tart még a kukoricavetés, Martonvásári 1-est, 602-est vetnek, egy gépi vontatású gép dolgozik. Százalékos művelésben adták ki a területet, így a tagság egyenként már korábban elvetette a magot a háztájiban. A belvíz miatt elhúzódtott egy kicsit ez a munka, még egy-két nap szükséges a befejezéséig.

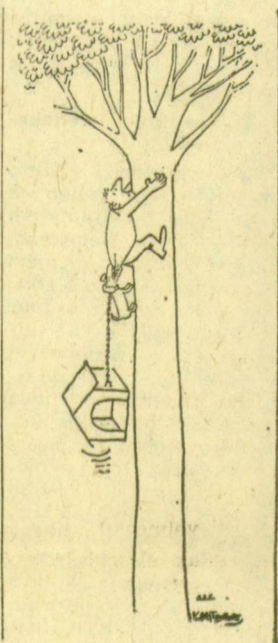
Jelentős szőlő-gyümölcs terület van a Napsugár Tsz-nek, 463 hold szőlő, és 407 hold gyümölcsös. Ebből 307 hold termő gyümölcsös, sük van, 155 hold őszibarack, 142 hold téli alma. A tavalyi rekordterméshez viszonyítva az idén nem várnak annyi gyümölcsöt, jelentős a víznyomott terület, így aztán az őszibarack is 15–20 napos késéssel érke majd be, július 5–6-án várják az első szedést. Téli almából is lesz kiesés, de nem olyan nagymértékű, mint a korábbi hetekben várták. A szőlőlől nem mutatkozik veszteség. A közös gazdaságban a tervezett bevétel 3 millió 267 ezer forint — szőlő-gyümölcsből —, ami a bruttó bevétel 25 százaléka. Ezt mindenképpen teljesíteni szeretnék. Számítanak arra is, hogy végre-valahára elkészült a közös hűtőtároló — amelyet tavaly szeptember végére ígértek — és az idei termésből ezer mázsa őszibarackot, 2 ezer mázsa téli almát ott tárolhatnak. Ez nem kevesebb, mint 600 ezer forint tiszta hasznot jelentene a közösségnek.

Az egyesülés utáni első esztendő az eddigi tapasztalatok szerint semmiképpen sem mondható rossznak. Nagyobb területen termesztik a pénzes növényeket is, paradicsomot 50 holdon, fűszerpaprikát 220 holdon, burgonyát pedig 150 holdon. E háromfeléből több mint 5 millió forint bevételt terveztek, várnak. A fűszerpaprika-palántáknál naponta 150–180 fő szorgoskodik. Nem lehet még megítélni, hogy milyen lesz az esztendő, de annyi bizonyos, minden időt kihasználják, hogy az eddigi kieséseket ellensúlyozzák és minden lehető-

séget megragadnak. Így az állattenyésztésben is igyekeznek többletbevételre. A tervezett 5 ezer tojó-hibrid helyett 12 ezret állítottak be. Lassan-lassan készülnek a nyári betakarításra is, hiszen nem kevesebb, mint 1167 holdon ring itt a kalászos. Vásároltak egy új kombájt is, mert tavaly még a termés 60–70 százalékát kézzel aratták. Most két kombájjal aratógép áll majd munkába. Sajnos, az eddigi tapasztalatok szerint a ruzsai Napsugár Tsz-ben, a zákányszéki Homokkultúra Szakszövetkezetben és szerte a szegedi járásban az alkatrész- és a gumihány nagyban akadályozza a mezőgazdasági munkát. Vannak kollektív gazdaságok, ahol két-három erőgép is hónapszám vesztegel, mert az ellátó vállalat, a megyei AGROKER, illetve az országos AGROTRÓST nem tudja kielégíteni az igényeket.

Sz. Lukács Imre

Kutyakaland

kadt férfiú lépett mellém. Épp olyan modortalan fickóknak látszottak, mint akik New Yorkban követtek napokig. De tévedtem, mert udvariasan bemutatkoztak.

— A rendőrségtől vagyunk!

— Örülök, uraim, hogy találkoztunk — mondtam nekik meglehetősen szemtelenül, mert félábról már otthon éreztem magam. — Miben lehetek szolgálatukra? De vegyék tekintetbe, hogy sietek, mert nemsokára indul a vonatom...

27.

A barátságos szóra meglehetősen mogorván válaszoltak. Elmagyarázták, hogy egyetlen órát sem tölthetnek Ausztria területén, mert nem kapok tartózkodási engedélyt. Azonnal haza kell utaznom. Ők addig el sem búcsúznak tőlem, amíg a vonatom el nem hagyja az osztrák határ-állomást.

— Nagyszerű, uraim — mondtam —, legalább nem kell egyedül kukulolnom a vonatban. Űgyis utálom a magányt, kivált most, amikor örömm van. Már az elemiben, a Rottenbiller utcai iskolában megtanultam, hogy jobban esik az ilyesmi, ha másokkal is megoszthatja az ember... Tőlem akár indulhatunk is.

A két úriember erre azt felelte, hogy tőlük én is akár azonnal mehetnék a fenébe, de a dolog nem olyan egyszerű. Magyarországra csak akkor engednek be, ha hazatérési engedélyem van. Űgy hogy nekem előbb el kell mennem a magyar követségre, hazatérési engedélyért. De Bécs nagyváros, könnyen eltévedhetek, s ezért ők is velem tartanak.

Beültünk egy kocsiba — mert mondanom sem kell, hogy nem gyalogszerrel vártak egy ilyen előkelő vendéget — és félóra múlva már ott is voltam a magyar követség előtt. De hiába minden: a kapun tábla hirdette, hogy csak kettőig van félfogadás. Mégis becsöngettem, de csak a portással tudtam beszélni. Készségesen elmagyarázta, hogy reggel kilenckor menjek. Azonnal meg fogom kapni a hazatérési engedélyt, és már utazhatok is. Most viszont semmit sem tehet értem, mert már mindenki hazament, aki ügyemet elintézhette.

A két detektív csöppet sem lepődött meg, amikor elmagyaráztam a helyzetet. Nagyon jól tudták, hogy már hiába megyek, mégis odakalauzoltak.

— Most mi lesz? — kérdeztem. — Reggelig kénytelen vagyok Bécsben maradni. Talán velem méltóztatnak jönni a szállodámba?

— Miféle szállodába? — csodálkoztak.

— Valahol azért meg kell szállnom, nemde?

— Pénze van?

— Annyi van, hogy ne kelljen a szabad ég alatt töltenem az éjszakát.

— Adja ide a pénzét!

— De miért?

— Mert őrizetesnél nem lehet pénz!... Kása Bertalan, a törvény nevében őrizetbe vesszük. Jöj-jön!

Eddig is kénytelen voltam követni őket, s nem értettem, miért lettek egyszerre még határozottabbak. De elmagyarázták, hogy engedély nélkül tartózkodom Ausztria területén. Egy percre sem hagyhatnak szabadon, amíg el nem indulok hazafelé. És szó sem lehet róla, hogy szállodában éjszakázzak.

— De hát akkor hová menjek? — kérdeztem.

— A vizsgálati fogházban akad szabad prices!

A bécsi vizsgálati fogházban valóban akadt szabad fekhely. Még tiszta ágyneműt is kaptam, s így igazán nem panaszkodhattam a vendéglátásra. Cellatársam pedig, aki Sepiként mutatkozott be, mindent megtett, hogy ne legyen rossz véleményem az osztrák vendégszeretetről. Nagyon kedvesen fogadtak, nem kezelt idegenként, és még bizalmas titkait is megosztotta velem. Elmondta például, hogy miként rabolta ki a grazi postát, két nappal azután, hogy behatolt egy magányos vénkisasszony villájába, kloroformmal elaljtatta a nőt, és két kiló aranyat zsákmányolt. De mesélt más betörésekről, rablásokról is, és én úgy tettem, mintha érdeklődéssel hallgatnám, pedig tulajdonképpen hidegen hagytam a dolog. Mi ez ahhoz a kalandorozathoz képest, amelyben nekem részem volt?

Néha azért közbevettem egy-egy kérdést, nehogy Sepi azt higgye, lenézem őt. És azt se árultam el neki, hogy én már reggel szabadulok. Nem akartam fájdtani szegény fiú szívét. Saját becslése szerint is legalább öt év börtön vár rá. Olyan érdeklődéssel faggattam a helyi viszonyokról, mintha legalábbis öröklakásul kívánnám megvásárolni a cellát.

(Folytatjuk.)